

BOJAN
LJUBENVIĆ

**Da je bolje,
ne bi valjalo**

■ Laguna ■

Copyright © 2021, Bojan Ljubenović
Copyright © 2021 ovog izdanja, LAGUNA

Kupovinom knjige sa FSC oznakom pomažete razvoj projekta
odgovornog korišćenja šumskih resursa širom sveta.

NC-COC-016937, NC-CW-016937, FSC-C007782

© 1996 Forest Stewardship Council A.C.

Jovani i Mihailu

Početkom aprila sam hteo da se ubijem.
Sredinom aprila su hteli da me ubiju.
Krajem aprila odlučio sam da ubijem.
Zanimljiv mesec, mora se priznati.

1

Zovem se Ivan Bogdan i u ponedjeljak me je prevarila žena.

Imam trideset sedam godina, živim u Beogradu i radim u jednoj marketinškoj agenciji.

Okej, znam da vas sada to ne zanima.

Trenutno gorite od želje da čujete kako me je prevarila žena.

Ljudi obožavaju takve priče.

Smatraju ih interesantnim i smešnim.

Misle da tako nešto njima ne može da se dogodi.

Ha!

Gledali ste film *Kum 2*?

Sećate se kada Majkl Korleone kaže: „Ako nas je istorija ičemu naučila, to je da svako može da bude ubijen“?

E, to je to.

Ako nas je istorija nečemu naučila, svakoga može da prevari žena.

Ma koliko muškarac bio posvećen, oprezan ili ljubomoran.

Ženama je dovoljno samo deset minuta vaše nepažnje.

Deset minuta i eno ih, već su nekome okačile noge oko vrata.

U redu, ja sam bio neoprezan malo duže. Možda sam je čak i zanemario, ali svejedno, nije moja krivica. Prosto sam mislio da nama tako nešto ne može da se desi.

Bili smo u braku, pobogu. Imamo sedmogodišnju ćerku i kredit za stan.

Kad imaš kredit za stan, ne bi smeo da švrljaš okolo. Bar ne u Srbiji.

Ovde je kredit za stan kao hipoteka na ljubav. Ako izgubiš ljubav, izgubićeš i stan. Banke igraju na tu kartu. Banke su nemilosrdne.

Zove se Milica.

Moja žena, ili moja bivša žena ako tako više volite.

To je još jedan od razloga zbog kojeg sam joj verovao.

Kad se oženiš ženom koja se zove Milica, trebalo bi da budeš spokojan, barem što se neverstva tiče.

Milice ne bi trebalo da varaju muževe.

Teodore, Karoline ili Nikoline – da, to se u neku ruku podrazumeva. U njih ne smeš da imaš ni zrnca poverenja. Kad se oženiš na primer Karolinom, to je kao da si kupio alfa romeo. Neko vreme uživaš u vožnji, a onda shvatiš da je skup za održavanje i da mu u jednom trenutku garantovano zakuca motor.

Ali, s Milicom je sasvim druga stvar. Milica je nežna, Milica je osetljiva, Milica je domaćica. Milica ne naskače na prvu tvrdu mušku kitu koja joj uđe u kuću kad muž ode na posao.

Tako je u teoriji.

Praksa je nešto sasvim drugo.

Taj ponedeljak bio je u dlaku isti kao i svaki. Ustali smo, ispratili Janu u školu i zajedno popili kafu. Jutarnja kafa je

naš ritual otkada smo počeli da živimo skupa. Malo smo razgovarali o tome koje račune ovog meseca nećemo moći da platimo, a onda sam se ja spremio za posao. Mučnina u stomaku mi je rasla, jer svoj posao odavno ne volim. Ja, u stvari, i ne bi trebalo da budem scenarista za reklame, već pravi pravcati pisac.

Ali, izgleda da nemam talenta.

Napisao sam dva romana i izdavači su mi oba odbili. Rekli su da nisu dovoljno interesantni, odnosno da glavni likovi nisu upečatljivi.

Onda sam neke likove iz jednog romana prebacio u drugi i opet im poslao.

Izgleda da su ih prepoznali, jer su me ponovo odbili.

Oba rukopisa sam potom odneo na tavan. A tavan je kao starački dom, što tamo odneseš, više u kuću ne vraćaš.

I sad sam kopirajter koji s kamenom u želucu kreće na posao.

Obukao sam sako i poljubio Milicu u obraz. Tako uvek rade u američkim filmovima. Doručkuju, isprate decu u školu, poljube ženu u obraz, pomaze psa, sednu u auto i skliznu sa staze kraj zelenog travnjaka.

Mi nismo imali psa, ali smo ipak bili srećna porodica. Barem sam tako mislio.

– Idem na posao – rekao sam Milici, a ona je samo tužno klimnula glavom.

Moja žena više nema stalan posao. Do pre dve godine radila je kao prevodilac u jednoj velikoj domaćoj firmi, koja se potom raspala. Stečajni upravnik je svima podelio otkaze, a potom je firmu kupio njegov brat od strica i sada je tamo hotel. S obzirom na to da odlično govori engleski, Milici su ponudili da radi na recepciji, ali je ona ponudu ljubazno odbila.

Tačnije, oterala ih je u pičku materinu. U tri pičke materine, ako već želite celu istinu.

Takva je moja Milica.

Ispravka, takva je bila moja Milica.

– Danas imaš đake? – upitao sam je dok sam izlazio.

Opet je klimnula glavom.

– Dva – rekla je. – Onaj dečko i Ivana.

– Bar nešto – rekao sam i seo u opel korsu.

Takav sam ja.

Oženio sam se Milicom i vozim opel korsu. Šta može da pođe po zlu?

* * *

Kažu da svake godine u Srbiji umre trideset hiljada ljudi više nego što ih se rodi. Iščezne jedan omanji grad, slikovito objašnjavaju tipovi u odelima dok na televiziji zabrinuto vrte palčevima.

Ja baš i ne verujem u to.

Ako toliki broj Srba i nestane, to se sigurno ne dešava ponedeljkom ujutru na auto-putu od Dušanovca do Novog Beograda. Tada ih ima kao Kineza pijačnim danom u Šangaju. Zgrčeni u svojim škodama, dačijama i renoima žure na posao koji mrze.

Mrze i vozače koji u audijima, mercedesima i beemveji-ma drsko ulaze u zaustavnu traku i prestižu čitavu kolonu, ali to ničim ne pokazuju. Prave se da su zadovoljni svojim životom niže srednje klase.

Ja svoju korsu najpre vozim srednjom trakom, a onda uključim migavac i ubacim se u krajnje levu jer mi se učini da se ona brže kreće. Posle nekoliko minuta pokajnički se vraćam nazad jer srednja traka najednom živne. Vrlo brzo

se ispostavlja da je to bio samo privid, pa se vraćam odakle sam i došao. Poprilično divljam dok manuelni menjač prebacujem iz prve u drugu brzinu.

U neko doba uključim radio i dodatno se iznerviram. Naime, beogradske radio-stanice imaju običaj da za voditelje jutarnjih programa angažuju debile. Naprave audiciju za debile i onda dva najveća debila, jednog muškog i jednog ženskog, zaposle da vode jutarnji program. Daju im određene ruke da osmisle najdebilskiji koncept koji možete da zamislite.

Od njihovih pošalica i replika automatski počne da mi trne leva ruka.

Desnom pokušavam da promenim stanicu, ali uzalud, na svakoj me čekaju po dva slična debila, od njih je nemoguće pobeći. Jutarnji programi ovdašnjih radio-stanica su opasni po bezbednost saobraćaja. Sklon sam da verujem da su uzrok najvećeg broja lančanih sudara u Beogradu. Da se ja pitam, sve bih voditelje jutarnjih radio-programa pohapsio i poslao u rudnike soli. Pa da vidimo da li bi pokušavali da budu duhoviti ponedeljkom ujutru dok su im usta puna soli.

I dalje se krećemo brzinom ranjene kornjače i ne mogu a da ne bacim pogled na kazaljku koja pokazuje nivo benzina u rezervoaru. Ovakvom vožnjom troši se znatno više goriva nego obično. Nalazim se na auto-putu i moja korsa bi trebalo ovuda da jezdi u ekonomik prenosu trošeći najviše pet litara na stotinu kilometara. Iskreno rečeno, osećam se zakinutim. Verujem da i ostali vozači u koloni razmišljaju o tome, ali se niko ne usuđuje da to prvi kaže. Srbi su takvi, vole da se predstavljaju bogatijim nego što zaista jesu. Prema siromaštvu se odnose kao prema vaškama u osnovnoj školi. Svi ih imaju, a niko ne želi da prizna. Češu se kad niko ne vidi.

Nemojte me pogrešno shvatiti, ja nisam cicija, ali volim da znam gde mi odlazi novac. Otuda i ova nervoza zbog potrošnje goriva. Ne živim u Kuvajtu, nego u Srbiji. Pre mnogo godina u gostima nam je bio jedan simpatičan čova iz Detroita. Pokazivao nam je fotografiju svog džipa i ja sam ga pitao koliko njegov automobil troši goriva.

– Ne znam – rekao je Amerikanac.

– Kako ne znate? – upitao sam začuđeno.

– Zatekli ste me. Nikada o tome nisam razmišljao.

Tada sam znao da Amerika mora da propadne.

Umesto toga, ona je napala Irak.

Okej, to je samo odložilo propast.

Jasno mi je da sam dovoljno iskušavao vaše strpljenje i da svi jedva čekate da čujete kako me je prevarila žena. Ali, razumite, nije mi baš lako da pričam o tome. Radije pribegavam besmislenim digresijama.

No, izvrđavanju je došao kraj.

Ovako je bilo.

Još sam milio auto-putem kada sam najednom u retrovizoru primetio kola hitne pomoći s uključenim rotacionim svetlima i uredno se pomerio u stranu. Zavijajuća sirena se bez muke probila dalje i ja sam na trenutak pozeleo da sam na mestu bolesnika, on će do svog odredišta stići brzo, a ja ko zna kad. Možda ne bi bilo loše kupiti jedno polovno vozilo hitne pomoći i njime ići na posao, pomislio sam. Čim naiđeš na gužvu, samo uključiš rotaciju i svi te propuste. Uštede u vremenu i gorivu brzo bi nadoknadile investiciju, a mogao bi i da se parkiraš gde ti se prohte.

Ta misao me je oraspoložila. Uz malo doterivanja mogla se iskoristiti za neku buduću reklamu. Ne postoje glupe

reklame, već samo nedovoljan broj njihovog emitovanja. Lucidne ideje su inače moj posao. Do njih obično dolazim teškom mukom, a ova mi je sama od sebe pala u krilo. Po-segnuo sam za telefonom da je pribeležim i otrgnem od zaborava i – tada se desilo.

Setio sam se da sam fleš-memoriju s prezentacijom koju sam pripremao tokom većeg dela vikenda zaboravio u kućnom računaru.

Besno sam lupio šakom o volan. Već sam bio pred mostom i nije bilo mogućnosti da se okrenem pre *Beogradske arene*. Pređa mnom je bilo bar još pola sata besmislene vožnje nazad, a onda sve iz početka. Šaltanje menjača iz prve u drugu, ubacivanje iz trake u traku i slušanje debila na radiju. Kao kad biste ruskim vojnicima pred ulaskom u Berlin rekli da moraju da se vrate čak do Kurska i krenu ponovo. Možda i gore.

Još jednom sam udario dlanom o volan i glasno opsovao. Koncept nove reklame trebalo je da Škotu predstavim u devet sati, a sada nije bilo šanse da stignem. Škot je inače moj šef, tačnije gazda agencije u kojoj radim. Ime mu je Boris, ali je tolika cicija da ga zovemo Škot. To je bar zvanična verzija. Nezvanično, u internoj korespondenciji zvali smo ga skot sve dok nas nije provalio i pitao šta to znači. Onda smo mu prodali foru s tim cicijašlukom i Škotskom. „Pisali smo na engleskoj tastaturi, a ona nema kvačice za srpska slova, pa je umesto Škot ispalo Skot“, objasnio sam mu. Nadimak mu se začudo dopao. Srbi vole strana imena i nadimke. Ipak, za zvaki slučaj naredio je da se ubuduće sva prepiska u firmi obavlja ćirilicom.

Kao i uvek, čim sam prošao most, gužva se volšebno raščistila i ja sam ubacio u treću brzinu. Kod *Arene* sam se za trenutak isključio s auto-puta, a potom ponovo uključio u

suprotni smer. Sjurio sam se ka Plavom mostu povremeno bacajući pogled ka nesrećnicima u dugačkoj koloni prekoputa.

Za desetak minuta bio sam ispred svoje zgrade. Začudo, moje jutrošnje parking mesto bilo je slobodno i bez muke sam se uglavio. Ako bude sreće, možda i stignem na zakazanu prezentaciju, pomislio sam otključavajući ulazna vrata. Milica je sigurno već otpočela čas s onim srednjoškolcem i nisam želeo da je uznemiravam. Trudio sam se da pokažem poštovanje prema njenom novom poslu, iako nam je on krpio tek osnovne rupe u kućnom budžetu.

Onda sam pritisnuo kvaku.

* * *

Čim sam ušao, primetio sam da nastavnice i đaka nema u dnevnom boravku. Možda Milica časove drži u Janinoj sobi, pomislio sam. Još bolje, samo ću izvući USB iz računara i šmugnuti nazad, ne moraju baš svi da znaju kolika sam senilna zamlata.

A tada sam čuo šum iz spavaće sobe.

Zvučao je kao stenjanje odrasle osobe u samrtnom ropcu.

Uplašio sam se.

Da nije Milica dobila srčani udar, pa se bori za život?

Napravio sam nekoliko brzih koraka ka spavaćoj sobi i otvorio vrata.

Prvo što sam ugledao bili su tabani moje žene podignuti visoko u vazduh.

Drugo što sam video bila je kao sneg bela zadnjica muškarca između njenih nogu.

Plesao je kao leptir, a ubadao kao pčela.

Zaledio sam se.

Ništa nisam uradio, samo sam stajao i gledao.

– To, to! Jače! – čuo se Miličin glas negde iz dubine kreveta. Vrištala je na srpskom, što je bilo vrlo neprofesionalno od nje.

Dečko tako nikad neće naučiti engleski.

Onda sam odlučio da se nakašljem.

Ništa se nije desilo. Prosto me nisu čuli.

Bele guzica se zabadala u moju ženu poput pneumatske bušilice.

Nakašljao sam se jače, pa još jače.

Tek kada su pluća počela da me bole, blek end deker je odskočio sa moje žene, a njeni tabani su se spustili na dušek.

Milica nosi obuću broj 37, ako baš želite da znate.

Bilo je kao u filmu. Gledali ste to sto puta.

Muž zatiče ženu s drugim, on prestravljen odskače u stranu, a ona vrisne i čaršavom prekrije grudi.

Baš tako je bilo tog jutra u našem stanu na Dušanovcu.

Dečko je odskočio u stranu i zagledao se u mene kao da čeka smrtnu presudu.

Imao je zaista veliku kitu.

Današnju decu hrane genetski modifikovanom hranom od koje postaju nenormalno krupna. Neko bi već trebalo da se pozabavi tim problemom.

–Izvinite... Izvinite – ponavljao je drhtavim glasom dok mu se batina smanjivala.

Malo me je utešilo to što je lepo vaspitan.

– Obuci se i idi kući – začuo sam nekoga kako kaže.

Začudo, bio sam to ja. Glas mi je bio zapanjujuće miran.

Sklonio sam se s vrata i gologuzi se provukao napolje.

– Ne zaboravi svesku iz engleskog – upozorio sam ga.

– Hvala – rekao je on pokušavajući da udene noge u preuske farmerice.

S takvim pantalonama se ne ide u švaleraciju, modni kreatori bi to trebalo da znaju.

Na kraju je ipak nekako uspeo da ih obuče i zaždio je kroz vrata.

Milica je i dalje sedela zalepljena leđima za uzglavlje. U očima sam joj pročitao užas.

– Izvini što sam te prekinuo pred samim orgazmom – rekao sam i zatvorio vrata.

Ne znam kako sam se dovukao do dnevne sobe. Noge su mi se tresle i otkazivale poslušnost. Samo sam se skljojkao u fotelju. Nisam bio u stanju ništa da kažem, ništa da mislim.

Očajnički mi je bilo potrebno piće, ali nisam mogao da se dovučem do njega.

Bilo mi je hladno.

Milica nije izlazila iz sobe.

Možda je umrla. Odlaganje orgazma nije dobro za zdravlje.

Mutilo mi se u glavi. Činilo mi se da povremeno gubim svest. Na trenutak sam čak pomislio da se ovo uopšte ne događa, već da samo sanjam.

Čovek sedi u svojoj kući, u svojoj fotelji i sanja kako mu neko tuca ženu.

Ne bih bio ni prvi ni poslednji muškarac koji je tako nešto sanjao.

– Ivane... – dopro je do mene nečiji glas kao iz velike daljine.

Pogled mi se razbistrio i ispred sebe sam ugledao Milicu. Obučenu.

– Jesi li dobro – pitala me je.

– Završićeš u zatvoru – rekao sam – zavela si srednjoškolca.

– Nije baš srednjoškolac... Student je druge godine. Hoću reći, punoletan je...

– Znači i to si me slagala – zaključio sam. – Šta studira?

– Elektrotehniku. Mislim...

– Blek and deker – promrmljao sam kroz verovatno jezivi poluosmeh.

– Šta ćemo sada? – upitala je.

Otkud znam šta ćemo. Prvi put mi je da zatičem svoju ženu u svom krevetu s drugim muškarcem. Ne znam kakav je običaj.

Mislim da je očekivala da je udarim.

Ali ja nisam znao kako se udaraju žene.

Odmahnuo sam rukom.

– Idi. Sad samo idi.

– A ti? Šta ćeš ti da radiš?

–Ja ću da ostanem ovde.

I da se ubijem, pomislio sam.

* * *

Ne sećam se koliko sam dugo sedeo u fotelji.

Stvarno sam hteo da se ubijem. Odjednom više ništa nije imalo smisla.

Ali to je lakše poželeti nego učiniti. Razmišljao sam kako da to najbezbolnije izvedem.

Najjednostavnije bi bilo pištoljem. Samo nabiješ cev u usta i paf.

Čak ni ja to ne bih mogao da promašim. Trenutna smrt.

Ostane samo krvava mrlja na parketu, ali i to je deo osвете. Znam koliko Milica mrzi da riba parket.

Ali, oružja u kući nisam imao. Oduvek sam ga prezirao.

Možda bih mogao da se obesim.

S tim što nisam znao kako se to radi. U kući nisam imao ni kanap, a i da sam ga imao, ne bih umeo da napravim omču. Nisam nekakav kauboj ili mornar, oni znaju ta sranja s omčama i čvorovima.

Za samoubistvo je potrebna veština.

Uvek sam se čudio ljudima koji su uspeli da se obese u kupatilu.

Ili o radijator. Ili čak o kvaku na vratima. Kako, jebote?

Ja bih eventualno mogao da iskoristim kabl od pegle i obesim se o luster. Ali problem je bio što u kući nismo imali nijedan. Sve smo ih zamenili plafonjerama. Glupavim plafonjerama kroz koje se svetlost jedva probija i zbog kojih sam počeo da gubim vid.

Nije dolazilo u obzir da presečem vene. Iskreno, plašio sam se tolike krvi i spore smrti. O čemu bih, zaboga, razmišljao dok bih čekao da život iscuri iz mene?

Cijanid bi bio dobro rešenje.

Smrt trovanjem mi se svidela. Samo zagrižeš ampulu i kroz nekoliko sekundi si mrtav.

Herman Gering, na primer, to je znao. Noć pre nego što je trebalo da ga streljaju, ubio se cijanidom. Nikada nije utvrđeno ko mu ga je u nirnberšku ćeliju doturio, ali debeli gmaz je tako zajebao Amerikance.

Bilo bi dobro da sam ga imao. Ali nisam.

Cijanid bi trebalo da može da se kupi u apoteci. Možda i da ga izdaju na recept. Čovek nikad ne zna kad može da mu zatreba.

Sedeo sam tako i razmišljao koliko sam nesposoban.

Onda mi je na pamet pala odlična ideja.

Samoubistvo iz fotelje. Servis za naručivanje sopstvenog ubistva. Za one koji to ne umeju sami.

Okreneš telefon, čovek dođe na kućnu adresu i ubije te. Prethodno mu naravno platiš. Za početak kešom, a kada stvar bude legalna, moći će i karticom ili onlajn.

Odlična ideja. Nešto kao eutanazija, samo bez papirologije.

I dalje sam samo sedeo kao klada.

Onda mi je na um palo još nešto.

Možda sam sve ovo izmislio.

Možda je sve samo plod mašte jednog nenadarenog pisca.

Mora da je tako. Milica me nikad ne bi prevarila. Zaboga, to je Milica, moja prva i jedina ljubav.

S mukom sam ustao iz fotelje i uputio se u spavaću sobu da još jednom sve proverim.

Ipak je bila istina. S kreveta je visio izgužvani čaršav, a na noćnom stočiću bilo je otvoreno pakovanje kondoma.

Ono najjeftinije, od nekoliko dinara po komadu.

Imao sam razumevanja, dečko je ipak bio student, a studenti nemaju novca za bacanje.

Ko zna da li je i današnji čas platio.

Na krevetu je bila i hemijska olovka. Neko od njih dvojice je hvatao beleške, pomislio sam. Uzeo sam je u ruke i nekoliko trenutaka razgledao.

Na njoj je pisalo „Brže, jače, bolje“. Ovu političku parolu shvatio sam kao poruku sebi. Student je odista tucao brže, jače i bolje od mene.

Najednom mi je pripala muka. Odgegao sam se do kućatila i ispovraćao. Duboko i temeljno.

Sada sam bio potpuno uveren da treba da se ubijem.
Ali baš tada je zazvonio telefon.

– Ivane, gde si? – čuo sam Vesnu kako šapuće.

Vesna je bila naša sekretarica na poslu. Devojka za sve, bolje reći.

– Govori glasnije – rekao sam.

– Boris već drugi put pita za tebe – nije podizala glas. – Klijenti su stigli, prezentacija nove reklame je već trebalo da počne... Kad stižeš?

Uzdahnuo sam duboko.

– Reci Škotu da neću doći. Nešto mi je iskrsllo.

– Nešto ti je iskrsllo?! – zaprepastila se. – Znaš koliko nam je ova reklama važna!

– Ne drami – rekao sam. – To je samo reklama za peglu.

– Ali, rekao si da imaš idejno rešenje i da ćeš ga danas prezentovati!

– Prepričaću ti ideju, pa im ti saopšti.

Mogao sam da je vidim kako guta vazduh kao riba na suvom.

– Ja da im prepričam? – konačno joj je glas dobio punoću. – Jesi li ti normalan!

– Ovako ide – započeo sam. – Na početku u krupnom planu vidimo rasnu crnku, ili plavušu svejedno, u tankoj kućnoj haljini. Kamera prvo snima njeno zajapureno lice i pune usne, a onda se, prateći kapljicu znoja, blago spušta niz vrat sve...

– Ti si lud... – čuo sam Vesnu.

– Ne prekidaš me, nemam mnogo vremena. Dakle, kamera klizi niz njen vrat sve do bujnog poprsja, tu se delić sekunde zadrži, kapljica znoja nestaje među sisama, da bi se

potom u širokom planu videlo da domaćica pegla. Na kraju ide slogan: „Ovo svaka kuća treba da ima“. Eto...

– I da im ja to prepričam? – Vesna još nije verovala svojim ušima.

– Da. Dodaj i da ne bi bilo loše da se vidi kako žena blago vrti guzom dok pegla, gledaoci to vole. I ne zaboravi slogan, „Ovo svaka kuća treba da ima“. Jesi zapamtila?

– Jesam... promrmljala je. – Ali...

– Ne brini. Biće to najbolji autsorsing svih vremena.

Vesna je htela još nešto da kaže, ali sam prekinuo vezu i ugasio telefon.

Imao sam važnija posla.

Trebalo je da se ubijem.

Već sam odlučio da ne dolazi u obzir da se bacim pred kamion ili tramvaj. Nema potrebe da svoju nesreću natovarim na vrat još nekome.

Skočiću s mosta.

Malo ću se iscimati da po ovoj gužvi dođem do reke, ali to je najmanje što mogu da učinim za svoje samoubistvo.

Pančevački most ne dolazi u obzir, jer tamo neki ludak dežura u čamcu i spasava one koji skoče u Dunav. Neovlašćeno im se meša u smrt. Samo mi još to treba, da se obrukam pred nepoznatim čovekom.

Most preko Ade takođe otpada. Isuviše je lep da bih ga oskrnavio svojom smrću.

Skočiću s Brankovog mosta.

Ubiću se kao Branko Ćopić.

To je i onako jedini način da se približim nekom velikom piscu.

OK, onda je vreme da pođem.

Telefon ću ostaviti kod kuće.

Poneću samo ličnu kartu da bi me lakše identifikovali.

To je onda to, pomislio sam, spreman da krenem.

Prišao sam vratima i taman hteo da se uhvatim za bravu kada je ona škljocnula i vrata su se otvorila.

– Hej, tata, otkud ti? Gde je mama?

Moja ćerka Jana se vratila iz škole.

* * *

U svetu postoji nekoliko milijardi knjiga.

Svakoga dana bude odštampano još nekoliko desetina hiljada. Uskoro će ih biti više nego plastičnih flaša. Gde god se okreneš poneka vreba i otvoreno se nudi.

Knjige su podmukle. Utrenirane su da izazivaju grižu savesti kod onih koji ih nisu pročitali i osećaj važnosti kod onih koji jesu.

A u stvari većina njih je potpuno beskorisna. Ostale su precenjene.

Kada ste čuli da je neka knjiga promenila nešto?

Nikada, naravno.

Istoriju menjaju diktatori. Manijaci koji slede svoje ludacke snove i uopšte ne mare za umetnost.

U životu sam pročitao prilično knjiga. Neke zato što sam hteo, a većinu zato što sam morao. Kažem vam, potpuno su beskorisne. Prepune opštih mesta i apstraktnih poenti.

A kada vam neki odgovori zaista zatrebaju, na knjige ne možete da se oslonite.

Na primer, ni u jednoj knjizi ne piše kako da otac svojoj sedmogodišnjoj ćerki objasni da joj mama nije tu jer je pre samo nekoliko sati povalila studenta elektrotehnike.

Hajde, pisci pametnjakovići, da vas čujem?

Ćutite.

Tako sam i mislio.

– Mama je morala da izađe poslom – rekao sam i pomogao Jani da skinе školski ranac.

Sedmogodišnjju decu je lako slagati. Ili pak ona ne mare za gluposti starijih.

– Šta ima da se jede? – upitala je. – Umirem od gladi!

Eto, to je suština.

Obrok, san, igra, ljubav, osmeh, to je ono što je deci važno. Njih preljuba ne zanima. Seks još manje.

Deca su pametna, to treba da znate o njima.

Pojma nisam imao šta ima za jelo. Nikada u ovo vreme nisam kod kuće.

– Hoćeš da ti namažem eurokrem? – pitao sam.

U našoj kući se jede „eurokrem“, a ne „nutela“. Niža srednja klasa, sećate se, opel korsa i to.

– Može – rekla je Jana. – Ručaću posle, kad dođe mama.

Neko je rekao da je film život iz kog su izbačeni dosadni detalji i mogao bih da se složim s tim. Na primer, ove scene u holivudskim filmovima nikada nema. Tamo kad jedan supružnik zatekne drugog u neverstvu, ili doživi nervni slom ili se samo spakuje i preseli u hotel. Ponekad, doduše, uzme sačmaricu i izrešeta preljubnike, ali sve ređe. Politička korektnost ubija filmove.

Ali baš nikada nisam gledao film u kom prevareni otac mora da dočeka dete iz škole i namaže mu puter od kikirikija na hleb dok mu ruke još drhte od šoka.

– Kad mama dolazi? – pitala je.

– Ne znam – odgovorio sam kratko. Trebalo je dobiti na vremenu.

– Dobila sam peticu iz likovnog za onaj rad što smo zajedno radile. Jedva čekam da joj pokažem.

Nisam ni znao da su Milica i Jana nešto zajedno crtale.

Kao što nisam znao ni gde bi sada Milica mogla da bude.

U Beogradu postoji azil za napuštene pse, pa možda postoji i azil za preljubnike uhvaćene na delu.

Ili još bolje, Društvo anonimnih preljubnika.

– Dobar dan. Ja sam Milica i jutros sam prevarila muža sa studentom elektrotehnike.

– Haj, Milice! – odgovaraju ostali anonimni preljubnici.

– Priznanje je prvi korak ka izlečenju – kaže grupni terapeut.

– Ko govori o izlečenju – cikne moja slatka ženica. – Meni je ovako baš super, da vidite samo koliku kitu student ima...

Svi se razdragano nasmeju.

Samoubistvo sam zasad odložio. Ne mogu da odem i skočim s Brankovog mosta sada kada je Jana kod kuće, niti da pokušam na vrata komšinici preko puta i zamolim da mi pričuva ćerku dok ja odem da se ubijem.

Gledam je dok pomno grize hleb s eurokremom pazeći da se ne umaže.

Moja ćerka, moja damica.

Lepa je. Liči na onu devojčicu s omota čokolade „Bata i seka“.

Do pre neku godinu planirali smo i drugo dete, a onda je Milica dobila otkaz i izgubila je pravo na porodijsko odsustvo. Čekali smo da se ponovo zaposli pa da probamo opet.

Ali, poslodavci u Srbiji ne upadaju lako u tu zamku. Majčinski instinkt kod kandidata za posao prepoznaju kao kolumbijski carinici kokain na aerodromu.

Otvaram bife i iz načete flaše sebi sipam čašicu rakije.

– Piješ rakiju – kaže Jana – tužiću te mami.

Samo sam se nadmoćno osmehnuo. Ja sam sad samac, mogu da radim šta mi je volja.

Ta me misao preseče posred stomaka.

Ili je to ipak rakija.

Razvod.

Logičan sled posle današnjeg događaja u našoj spavaćoj sobi.

Jedno od nas dvoje podneće tužbu i sud će nas rastaviti dok si rekao keks. Dete će pripasti majci jer maloletna deca uvek pripadnu majkama. Janu ću moći da viđam samo vikendom ili svakog drugog vikenda.

I sve to zbog studenta elektrotehnike sa žgoljavim dupetom!

Pritisak mi je tukao po slepoočnicama. Ne znam hoću li moći da preživim ako je svake večeri ne poljubim za laku noć. Janu, ne Milicu.

Dobro, možda i Milicu.

Milice, pička ti materina glupa!

Čekaj, mora li zaista da bude tako?

Možda bismo mogli da se pravimo da se ništa nije dogodilo. Da spavamo u odvojenim sobama, ali nastavimo da živimo zajedno, plaćamo račune i kredit. Zar je malo brakova koji liče na ugovor o poslovno-tehničkoj saradnji? Falsifikati ljubavi koje samo izdaleka izgledaju kao prave.

O jutrošnjem događaju nikome nećemo govoriti. Sačekaćemo da Jana postane punoletna, a onda ćemo se tiho razvesti. Deset, jedanaest godina nije dug period. Ratni zločinci koji spale pola sela dobiju toliko. Spreman sam da zaledim svoj ponos, uostalom Srbin sam, Srbi svoj ponos gutaju bez problema. Nelson Mandela je trideset godina proveo u zatvoru žrtvujući se za svoju rasu, možemo i mi za svoje dete.

Za Janu bi sigurno bilo pogubno ako bismo se sada rastali. Kako to objasniti sedmogodišnjem detetu. Uskoro će ući u pubertet, a deca razvedenih roditelja u pubertetu čine

razne gluposti. Počnu da se drogiraju, postanu vegani ili se učlane u podmladak neke političke stranke.

Da, baš tako ćemo da uradimo. Miličino neverstvo čuvaćemo kao porodičnu tajnu. Uostalom, svaka porodica ima neki kostur u ormaru.

Ponovo sam uključio telefon da je pozovem i izložim joj svoj plan.

Umesto toga, on mi je zazvonio u ruci.

Bio je to Đura, moj kum.

– Kume – započeo je, a glas mu je bio čudan. – Da te pitam nešto, ali nemoj da se ljutiš?

– Pitaj.

– Onaj mali Vadenkov sin, onaj student...

Moj kum nije umeo da kaže „r“, ali ovoga puta mi to nije bilo smešno.

– Da – rekao sam, a noge su mi klecnule.

– Uči li on još kod tvoje Milice engleski?

– Uči.

Đura je napravio zloslutnu pauzu.

– Maločas je na Fejsbuku objavio da je jutvos kvesnuo svoju nastavnicu engleskog i da ih je u pola posla pvekinuo njen muž. Ima već dvesta lajkova. Je l' to istina, kume?

Prekinuo sam vezu.

I iz plakara izvadio kofer i počeo da se pakujem.

Jebi ga, Mandela, žao mi je.

* * *

Upoznao sam je jedne srede oko šest sati uveče.

Sećam se toga kao da je juče bilo. Bio sam student i još sam živio sa Stojankom i Radmilom u našem stanu na Novom Beogradu.

Radmilo je inače moj otac, čije ime u instrumentalu ume da napravi zbrku ili dobru zajebanciju, u zavisnosti od toga ko kako gleda na to.

Nešto kao Vanja ili slično.

Roditelji baš umeju da sjebu svoju decu dajući im glupava imena.

Bio je mart, pa smo Kepa i ja učili za aprilski ispitni rok. Dobro, lažem. On je došao da učimo, ali smo posle dva piva počeli da igramo igricu na kompjuteru i završili tek pred zorom.

Igricu naravno, a ne učenje.

On je onda otišao kući, a ja sam zaspao mrtvim snom. Pucanje na virtuelnog neprijatelja baš ume da iscrpi čoveka.

Sledećeg dana probudio sam se oko pet po podne. Bilo mi je malo čudno što me Stojanka nije iscimala ranije. Ona je jedna od onih majki koje veruju da deca mogu da umru od gladi u snu. Ovoga puta, međutim, nije ulazila, niti mi je poturala vruće prženice pod nos.

Uvukao sam se u farmerice i posegnuo za kutijom cigareta, a onda, na svoj užas, video da je prazna. Moraću da izađem, shvatio sam i sasvim se obukao.

Otvorio sam vrata svoje sobe i na kraju hodnika ugledao roditelje kako netremice gledaju u televizor. Pokazao sam Arsi da me prati i šmugnuo napolje.

Arsa je bio naš pas, crni maltezer.

U stvari, ne baš naš – Stojanka ga je mesec-dva ranije pronašla izgubljenog i pokislog kako se vrzma oko kontejnera i donela ga je u stan. Moram da priznam da nisam baš bio oduševljen time, dvadeset i nešto godina bio sam sin jedinac i nije mi prijalo što u tim godinama moji roditelji dobijaju prinovu. Prvih nekoliko dana po okolnim banderama i izlozima lepio sam obaveštenja o tome da je naša porodica našla izgubljenog psa, ali sam ubrzo odustao.

Neko ih je revnosno skidao i cepao.

Bio sam ubeden da to rade Stojanka i Rade, ali nisam imao dokaza.

Bili su vešti kao skojevci u okupiranom Beogradu.

Tako je Arsa ostao kod nas.

Malo sam mrzeo tog psa. Hranili su ga i pazili bolje od rođenog sina.

Meni su brojali svaku kupljenu paklicu cigareta, a njemu su kupovali veštačke kosti i hranu u granulama. Maltezer nije studirao svetsku književnost i džeparac mu nije zavisio od broja položenih ispita.

Kao i svaki mlađi brat i Arsa se odmah vezao za mene i nije propuštao priliku da me prati gde god krenem. U neku ruku bio sam mu idol. Bio je dobar osećaj nekome biti uzor, pa makar i malom, čupavom psu.

Te večeri spustili smo se liftom i Arsa je odmah zapišao točak komšijinog stojadina.

Ništa se nije desilo.

Ni Novi Beograd više nije što je bio, pomislio sam, samo desetak godina ranije vlasnik automobila, verovatno zastavnik u penziji, iz tetejca bi sa svoje terase izrešetao Arsu i tako ga odučio od zapišavanja felni.

Kada je završio, krenuli smo dalje. Nisam ga vodio na povocu dajući mu šansu da se izgubi, ali je on bio previše pametan da se odrekne hraniteljske porodice.

Tek mnogo kasnije sam primetio da je naš blok mnogo tiši nego obično.

Prišao sam kiosku i kroz šiber bez reči Fići gurnuo zgužvanu novčanicu, a on mi je bez reči dodao paklicu vinstona. Obično bi promljao nešto tipa „umrećeš od raka do

tridesete“, ali ovog puta nije rekao ništa, pažljivo je slušao nekakav tranzistor prislonjen uz uho.

– Ko igra? – upitao sam ga misleći da sluša prenos neke utakmice, ali mi je prodavac samo nervozno odmahnuo rukom.

Nisam dalje insistirao na odgovoru. Uvežbanim pokretom otvorio sam paklicu, zapalio cigaretu i duboko udahnuo prvi dim.

Tada sam je spazio.

Sedela je na zidiću i plakala.

Još jedna provincijalka koju su izdžeparili u busu, pomislio sam.

Nije bio prvi put da vidim takav prizor. Iz svojih dalekih zavičaja u unutrašnjosti dolazile bi u Beograd s nadom u očima, nosile bele starke i izblajhane farmerice da bi se lakše uklopile u okolinu, ali bi ih beogradski mangupi ipak lako prepoznavali i džeparili naplaćujući im tako taksu na boravak u velegradu.

Ova je bila baš lepa.

Imala je crnu kosu vezanu u konjski rep i kariranu košulju zategnutu preko grudi.

I plakala je.

Iskreno, duboko i bez stida.

Suze koje su joj se u talasima slivale niz lice nije ni pokušavala da obriše.

– Uzmi – rekao sam prišavši joj.

Nastavila je da plače kao da me nije bilo.

– Uzmi – ponovio sam pružajući joj novčanicu od pedeset dinara. – Biće dovoljno za autobusku kartu. Odžeparili su te, zar ne?

– Zašto su morali da ga ubiju? – prošaptala je kroz jecaj i dalje me ignorišući.

– Koga su ubili? – pitao sam još uvek držeći ispruženu ruku.

– Ubili su Zorana – rekla je prvi put me pogledavši kroz pokisle trepavice.

Stajao sam kao kreten pokušavajući da dokučim o čemu ova devojka govori. Pogledao sam u Arsu, ali ni on nije imao pojma.

– Kog Zorana? – na kraju sam morao da pitam.

Nova bujica suza potekla je iz njenih crnih očiju.

– Ubili su Zorana Đinđića! – rekla je gotovo besno. – Valjda znaš ko je Zoran Đinđić?

– Onaj što brzo priča? – rekao sam više kao konstataciju, ne kao pitanje. – Ko ga je ubio?

– Kriminalci, eto ko! – rekla je obrisavši rukavom slinu koja joj je curila iz nosa.

Ne baš lepo ponašanje na prvom sastanku, mora se reći.

– Sad je sve propalo – rekla je malodušno, a onda se zagledala u mene. – Kako je moguće da ti nisi čuo za to?

– Ja treniram stoni tenis – rekao sam.

Pojma nemam zašto sam to rekao. Tim pre što to nije bilo istina, stoni tenis sam trenirao još kao klinac. Reket u ruke nisam uzeo nekoliko godina. Smatrao sam valjda da ljudi koji igraju pingpong mogu sebi da dozvole luksuz da budu neobavešteni. Oni su ionako čudaci, žive u svom svetu i niko ih ne razume.

Srećom, izgleda da je prečula moju opasku o stonom tenisu.

– Imaš li maramicu? – pitala je.

Nisam imao maramicu. Bilo je dovoljno pederski što sam usred bloka šetao maltezera, još da sam sa sobom nosio maramice, bilo bi stvarno previše.

Ponovo sam prišao kiosku i od Fiće zatražio pakovanje papirnih maramica.

Opet me je uslužio bez reči. Na njegovom tranzistoru išla je neka tužna muzika.

Tek tada sam primetio da na ulicama ima vrlo malo ljudi. Negde u daljini čule su se policijske sirene. Bilo je čudno tiho.

Vratio sam se uplakanoj devojci i pružio joj maramice.

– Šta sada? – pitao sam.

– Sada ništa! – dreknula je. – Sad smo sjebani! Zauvek!

Neko vreme smo ćutali. Ona je naizmenično punila svoj nos i praznila ga u moje maramice.

– Hoćeš da idemo zajedno na sahranu? – pitao sam.

Podigla je glavu i svojim crnim očima se prodorno zagledala u mene.

– Ti nisi baš normalan – rekla je.

* * *

– Ti nisi normalan! – vikao je na mene neki nepoznati čovek iz čijeg nosa je curio tanak mlaz krvi i gubio mu se među gustim, crnim brkovima.

Iza njega su stajala dva uniformisana policajca i još jedan nepoznat lik u civilu.

„Šta će ovi ljudi ovde?“, pitao sam se.

– Stavi ruke na zid i raširi noge! – naredio mi je jedan uniformisani držeci u rukama spremne lisice.

– Polako, Mile, s tim lisicama – tihim ali autoritativnim glasom naredio je onaj u civilu probijajući se napred. Malo je hramao kao da ima jednu kraću nogu. Očigledno je on bio glavni.

– Šta se ovde desilo? – pitao me je.

„Stvarno, šta se ovde desilo“, zapitao sam se i ja okrećući se oko sebe.

Bio sam u nepoznatoj sobi, u kojoj je, blago rečeno, vladao haos.

Sve stvari bile su isprevtane, a ogledalo i vrata plakara polomljeni. Ja sam stajao samo u gaćama i beloj treger majici.

– Ja ću da objasnim, inspektore – rekao je čovek s polomljenim nosom. – Ovaj gospodin je danas oko podneva kod nas iznajmio sobu. Nekoliko sati kasnije sobarice su iz nje čule buku i lomljavu. Ja sam došao da vidim o čemu se radi i pokušao da otvorim vrata. Onda je on nogom zalupio vrata, koja su me udarila posred lica...

Počeo sam da se prisećam.

Brka je govorio istinu.

Danas oko podneva sam zaista u hotelu *Srbija* iznajmio sobu.

– Dama dolazi kasnije? – pitao je on tada gledajući me ispod oka.

Ništa ga nisam razumeo.

– Koja dama?

– Mislim... uzimate sobu za popodnevni odmor ili...?

Sad sam shvatio. Recepcionar je mislio da sam došao u švaleraciju. Na neki način bio je to kompliment.

– Ne, uzimam sobu da bih u njoj prenoćio – rekoh.

– U redu, u redu, dakle jednokrevetnu. Ali, ako ipak...

– Nema ipak – prekidoh ga. – Dosta mi je seksa za danas.

Sad on mene nije razumeo. Pogledao me je začuđeno. Mora da je mislio da sam porno-glumac ili tako nešto.

– Ovo je vaš ključ – reče na kraju. – Soba je na sedmom spratu.

Nepunih pet minuta kasnije ušao sam u svoju sobu, spustio torbu i iz nje izvukao flašu rakije. Tada se film prekinuo.

– Pitaću vas još jednom – ponovio je sada inspektor. – Šta se ovde desilo?

Imao je prodorne žućkaste oči koje su mu se slagale sa žućkastom bradom.

Slegao sam ramenima i pokazao na praznu flašu koja je ležala na podu.

– Gadan sam kad popijem.

Recepcionar je podigao dva prsta pre nego što je progovorio.

– Inspektore, dozvolite da pogledam u kupatilo. Možda tamo ima nekoga? Spremačice kažu da je neko vikao i glasno plakao...

Žutobradi je rukom dao znak Miletu i ovaj otvori vrata kupatila. Odmah je izašao i odmahnuo glavom.

– Možete li da objasnite ko je plakao i zapomagao – upitao me je.

– To sam verovatno bio ja – objasnih.

Inspektor je malo duže zadržao pogled na meni. Verovatno je procenjivao da li ga zajebavam.

Malo me je podsećao na Harvija Kajtela iz onog Tarantinovog filma. Ali samo malo. Ovaj je nosio smeđi pulover na „ve“ izrez i imao kraću nogu. Plus je imao žučkastu bradu. Možda nekoga ne bi podsećao na Harvija, ali mene jeste.

– Znači nije bilo nikog drugog ovde? – pitao je.

Odmahnuo sam glavom.

– Niste dovodili neku ženu? Kurvu, možda?

– Ne. Ne poznajem nijednu kurvu – rekoh.

U stvari, to baš nije sasvim tačno. Poznajem jednu. S njom sam do jutros živeo u istom stanu.

Harvi me je i dalje procenjivao. Onda duboko uzdahnuo kao da je doneo konačnu presudu.

– Gadan razvod, a?

Bio je dobar. Ili je i on prošao kroz slično. U filmovima su svi detektivi razvedeni.

Još jednom sam klimnuo glavom.

– Šta ćemo s njim, inspektore? – upita Mile.

– Da ga vodimo? – ubaci se i njegov kolega. Svrbeo ih je pendrek, očito.

Recepcionar hitro podiže ruku.

– Vodite ga, ali prvo da plati štetu! I za ovo – pokaza na svoj krvavi nos.

– Koliko procenjujete da vam duguje? – upita inspektor. Brka hitro pređe pogledom po sobi.

– Petsto evra. Ne, najmanje hiljadu! Pogledajte šta je uradio!

– Imate li toliko? – pitao me je Harvi.

Pokušao sam da se setim koliko novca imam kod sebe. Miličina i moja ukupna ušteđevina iznosila je hiljadu evra. Kad sam jutros napuštao stan, uzeo sam trećinu. Mislio sam da je to pošteno.

– Imam trista evra – rekao sam naposletku.

– Ni govora! – dreknuo je Brka.

Harvi mu je spustio ruku na rame.

– Možete da uzmete trista evra odmah ili da ga tužite sudu. Pa kad dočekate presudu...

– Ali, moj nos!

– Malo hladnih obloga i biće to sasvim dobar nos.

Mate Parlov se malo premišljao. A onda klimnu glavom.

– Spakujte se i dođite dole – reče mi inspektor. – Čekamo vas na izlazu. I nemojte da pokušavate neka sranja, okej?

– Obećavam – rekao sam.

Sva trojica su potom izašla, a ja sam ostao sam.

U belim gaćama i beloju treger majici. Bilo je očigledno da nisam porno-glumac.

Ispod kreveta sam konačno pronašao svoje pantalone i navukao ih. Potom i košulju.

Još uvek je bio ponedeljak. Dan koji nije imao nameru da se završi.

Pre podne me je prevarila žena, a po podne ću otići u zatvor. Pa posle kažu da je život sredovečnih muškaraca dosadan.